

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΜΑΡΤΙΟΣ, 1843.]

[ΑΡΙΘ. 75.]

ΟΙ ΔΡΟΥΣΟΙ.

Οί Δρούσοι, οίτινες εἴλκυσαν ἐσχάτως τὴν προσοχὴν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, καὶ οίτινες πρὸ πολλοῦ θεωροῦνται ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν ὡς ἀξιοπερίεργος λαὸς διὰ τὸ μυστηριώδες τῆς θρησκείας των, εὐρίσκονται διεσκορπισμένοι ἐπὶ τῆς Συρίας, κατέχοντες τὸν Λίβανον (ἰδιαιτέρως τὸ νότιον μέρος αὐτοῦ) καὶ τὸν Ἀντιλίβανον, καὶ περιοχὴν τινα τῆς Χαουράν, καὶ ἄλλην τῆς ἐπαρχίας τοῦ Χαλεπίου διατρέχουσι δὲ καὶ ὀλίγα χιλιάδες εἰς τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν περιχώρον. Ὁ ἀριθμὸς των, κατὰ τὸν πιθανώτερον ὑπολογισμόν, δὲν ὑπερβαίνει πολὺ τὰς 100,000.

Τὸ μᾶλλον δυσεξήγητον μέρος τῆς ἱστορίας τῶν Δρούσων εἶναι ἡ θρησκεία των. Οὐ μόνον ἱεραπόστολοι, Ἰησοῦται καὶ Διαμαρτυρόμενοι, ἀλλὰ καὶ σοφοὶ περιηγητὰὶ ἐπροσπάθησαν νὰ ἐξακριβώσωσι τὸν ἀληθινὸν χαρακτήρα τῆς, πλὴν εἰς μάτην. Εἰλικρινεῖς ὁπαδοὶ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ βεβαίως δὲν εἶναι, ἀλλ' οὔτε τὸν Χριστιανισμόν πρεσβεύουσι. Ἀδιαφορία εἰς οἰανδήποτε θρησκείαν καθιστάνει αὐτοὺς ἀνεξιθρησκούς μᾶλλον οἰασδήποτε ἄλλης αἵρέσεως. Ἐνώπιον ξένων νηστεύουσι κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Ραμαζανίου, ἐνῶ εἰς τοὺς ἰδίους αὐτῶν οἴκους τολμηρῶς παραβαίνουσι τὰ Μουσουλμανικὰ ἔθιμα, οἰνοποτοῦντες καὶ τρώγοντες κρέας ἀγριοχοίρου. Φαίνεται ὅτι ἔχουσι γενικὸν κανόνα ν' ἀκολουθῶσιν ὡς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ τὴν πολυπληθεστέραν ἐκ τῶν περὶ αὐτῶν αἱρέσεων ἢ, ἄλλως εἰπεῖν, νὰ ἐνόωνται ἐξωτερικῶς μετὰ τὸ ἰσχυρότερον κόμμα. Ἡ ἀνεξιθρησκὸς διάθεσις τῶν Δρούσων, φυσικῶ τῷ λόγῳ, ἐνέπνευσεν εἰς τινὰς τὴν ἐλπίδα ὅτι ἤθελον εὐκόλως ὑποκλίνειν εἰς Χριστιανικὴν διδασκαλίαν· ἀλλ' ἡ πείρα καὶ τῶν Ἰησοῦιτῶν καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων δὲν ἐδικαίωσε τὰς ἐλπίδας ταύτας.

Ἐνομιζετό ποτε, ὅτι αἱ ἔρευναι τοῦ Βαρόνου de Saey εἶχον ἀναπτύξει τὰ περὶ τὴν θρησκείαν πρακτικὰ τε καὶ δογματικὰ μυστήρια τῶν Δρούσων· ὁ σοφὸς οὗτος Γάλλος εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν

Ἀραβικὴν Χρηστομάθειαν κατεχώρησε μεταφράσεις ἐκ τῶν ὑποτιθεμένων ἱερῶν βιβλίων των, ἐξ ὧν ἐσυμπεράνανε ὅτι πιστεύουσιν εἰς τὴν μετεμψύχωσιν, καὶ ὅτι λατρεύουσι πρόβατον ἢ μόσχον. Ἀγγλος τις περιηγητῆς, ἐσχάτως περιόδους εἰς τὴν Συρίαν, ὑπαινίττεται ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας των εἶναι τι πάντῃ διάφορον, μολονότι οὐδόλως ἀρμοδιώτερον νὰ ἀνυψώσῃ καὶ βελτιώσῃ τὸν ἠθικὸν χαρακτήρα των· ἀλλ' αἱ περὶ τούτου ἰδέαι του φαίνονται ἀπλᾶ εἰκασίαι. Ὁ θρησκευτικὸς διοργανισμὸς τῶν Δρούσων εἶναι καταλληλότατος εἰς ἀπόκρυφον θρησκείαν. Ὁ λαὸς διαιρεῖται εἰς τρεῖς κλάσεις, τοὺς Ἀμαθεῖς, τοὺς ἐν μέρει Μεμνημένους, καὶ τοὺς ἐντελῶς Μεμνημένους. Ἡ δευτέρα κλάσις ἐμποροῦν, ἀν θέλωσι, νὰ ἐπαναστρέψωσιν εἰς τὴν κλάσιν τῶν ἀμαθῶν· λέγεται ὅμως ὅτι θανατόνονται, ἀν φανερώσωσι κανὲν ἀπὸ τὰ μυστήρια των, καὶ βεβαιοῦται ἀκόμη ὅτι ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν αὐτὴν ποινήν, ἀν γένωσι Μωαμεθανοὶ ἢ Χριστιανοί. Προσηλύτους δὲν ζητοῦσι νὰ ἐλκύωσιν. Εἰς τὰς ἐβδομαδικὰς συνελεύσεις των, τὴν Πέμπτην τὸ ἑσπέρας, ἐξακολουθοῦσιν οἱ μεμνημένοι πολλὴν ὥραν, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἐπιλοίπων, τελοῦντες ἱεροπραξίας· κατηγορήθησαν δὲ ὡς ἔνοχοι ἀκολασιῶν κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας· πλὴν φαίνεται ὅτι δὲν ὑπάρχει βᾶσις ἀληθινῆ τοιαύτης κατηγορίας. Βέβαιον εἶναι ὅτι, ὅπότεν νέος τις Δρούσος μνηθῆ εἰς τὰς ἐσωτερικὰς τελετὰς καὶ τὰ δόγματα τῆς θρησκείας του, μεταμορφοῦται δι' ὅλου κατὰ τὸν ἠθικὸν χαρακτήρα, τοῦλάχιστον εἰς τὸ φαινόμενον· διότι πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι οἱ Δρούσοι φροντίζουσι μᾶλλον περὶ ἐξωτερικῆς κοσμιότητος παρά περὶ γνησίας ἠθικῆς.

«Αἱ θρησκευτικὰ δοξασίαι τῶν Δρούσων,» λέγει τις, «θέλουσι μένειν ἀείποτε μυστήριον, ἐκτὸς ἐὰν Δρούσος ἀποκαλύψῃ αὐτάς.» Τοιαύτη ἀποκάλυψις, δὲν ἔγινεν ἀκόμη· ὅσα δ' ἕως τῶρα περὶ τούτου ἐγράφησαν, εἶναι ἐξ ἀπλῆς ἀκοῆς. Ἰσως ἢ τῶν Δρούσων θρησκεία καταστᾶ μᾶλλον μυστηριώδης ὡς ἐκ τῶν ἀσυναρτήτων καὶ σφαιρῶν δογμάτων τῆς. Τὸ περὶ αὐτῶν βέβαιον εἶναι ὅτι κατ'

ἀρχὰς ἦσαν (καὶ ἴσως ἐξακολουθοῦσιν ἔτι) μαθηταὶ τοῦ Χακέμ, ἔκτου Φατιμαΐδου καλιφᾶ τῆς Αἰγύπτου, ὅστις τὴν ἐνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα διεκλήρυξεν ἑαυτὸν ὡς ἐνσάρκωσιν τῆς θεότητος, καὶ συνέστησε κρύβιον ἑταιρείαν εἰς τὸ Κάϊρον διηρημένην εἰς ἐννέα βαθμούς ἢ σχολὰς, ἐξ ὧν ἡ πρώτη ἐδίδασκεν ὅτι πᾶσα θρησκεία εἶναι περιττή, καὶ ὅτι αἱ ἀνθρώπινα πράξεις εἶναι ἀδιάφοροι. Οἱ Ἀσασσῖνοι ἦσαν κλάδος τῆς αἰρέσεως ταύτης.

Ὁ ἀρχηγὸς ἢ ὁ Ἐμίρου τῶν Δρούσων κατοικεῖ μιᾶς ὥρας περίπου ὁρόμον ἀπὸ Δεῖρ-Ἐλ-Καμάρ, ἐπὶ λόφου ὅστις ἀνυψοῦται ἐν τῇ κοιλάδι ὡς εὐμεγέθης φυσικὸς πύργος, ἔχων ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἢ τοῦ ἰσοπέδου αὐτοῦ κορωνίδα τὸ παλάτιον, συνιστάμενον ἀπὸ ἐκτεταμένον σωρὸν οἰκοδομιῶν. Δισχίλιοι ἄνθρωποι διατρίβουσιν ἐν αὐτῷ καὶ περὶ αὐτὸ, γραμματεῖς, στρατιῶται, δούλοι, ὄπαδοί, ξυλουργοί, κτίσται, σιδηρουργοί, καὶ ἄλλοι χειροτέχναι. Εὐρύχωροι αὐλαὶ ἐκτείνονται ἀπὸ τῆς κορυφῆς εἰς τὰ παρὰ τὴν βάσιν ὀχυρώματα. Ὁ Δελαμαρτίνος, ὅστις ἐπεσεκέρθη τὸν τόπον τοῦτον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ περιοδείας αὐτοῦ, εἰκονίζει γραφικῶς τὸν Ἀσιατικὸν χαρακτῆρά του. Ἡ ὀγκώδης πύλη τῆς πρώτης αὐλῆς ἐφυλάσσετο ὑπὸ Ἀράβων, ὀπλισμένων μὲ πυροβόλα καὶ μακρὰς λεπτὰς ῥομφαίας. Ἐν μιᾷ τῶν αὐλῶν εἶδε πεντακοσίους ἢ ἑξακοσίους Ἀραβικοὺς ἵππους, πολλοὺς ἐξ αὐτῶν πολυτελεῶς ἐπεστρωμένους, καὶ δεδεμένους ἀπὸ τὴν κεφαλῆν. καὶ τοὺς πόδας εἰς σχοινία ἐκτεταμένα καθ' ὅλην τὴν αὐλήν ἦσαν δὲ καὶ πολλοὶ κάμηλοι ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ περιφράγματος. Ἐν μιᾷ τῶν ἐνδοτέρων αὐλῶν νεανίσκοι ἔριπποι ἐξησκούντο εἰς τὴν ἵππικὴν. Ἀπὸ δ' ἀνηγγέλθη εἰς τὸν Ἐμίρην ἢ ἀφίξεις Εὐρωπαϊῶν πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ, ὠδήγηθησαν οὗτοι εἰς δωμάτια ἐπιβλέποντα εἰς ὠραίαν αὐλήν, κεκοσμημένην δι' ἀραβοτεύκτων* κίωνων, ἔχουσιν δ' ἐν τῷ κέντρῳ κρήνην, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα μ' εὐάρεστον μορμυρισμὸν ἐξεκενοῦντο εἰς λιθίνην τινα δεξαμενὴν. Τὰ παράθυρα ἦσαν χωρὶς ὑάλια, τὰ δωμάτια χωρὶς σκεύη· τὸ ἀνώμαλον ἔδαφος συνίστατο ἀπὸ χῶμα συμμειγμένον μὲ ἄχυρα κατακεκομμένα· σαῦραι δὲ τινες καὶ ποντικοὶ ἐνώκουν εἰς τοὺς πεπάλαιωμένους τοίχους. Ψάθαι ὅμως ἐρέφθησαν ἐντὸς ὑπὸ τῶν δούλων, οἵτινες ἐξήπλωσαν αὐτὰς ἐπὶ τοῦ ἔδαφους καὶ ἐπεκάλυψαν μὲ δαμασκηνούς τάπητας· μετὰ δὲ ταῦτα παρετέθησαν τὰ συνήθη ἀναψυκτικά. Ὁ Δελαμαρτίνος καὶ οἱ φίλοι του, προσκληθέντες ἐνώπιον τοῦ Ἐμίρου, ἐπα-

ρουσιάσθησαν εἰς αὐτὸν ἐν λαμπρᾷ αἰθούσῃ, ἐστρωμένη μὲ μάρμαρα, οἱ τοῖχοι καὶ ἡ στέγη τῆς ὁποίας ἦσαν κεκοσμημένα μὲ Ἀραβουργίας καὶ Ἀραβικὰ ἐπιγράμματα. Εἰς τὰς γωνίας τοῦ οἰκήματος αὐτοῦ ἦσαν μικραὶ βρύσσεις, εἰς ἓνα δὲ τῶν ἀπωτέρων μυχῶν, εἰς σιδηρόρρακτον περιβόλον, ἀνεπαύετο παμμεγέθης τίγρις. Γραμματεῖς μὲ κατάχυτα ἱμάτια, Ἀραβες μὲ πολυτελεῖ ἱστολήν, Μαῦροι καὶ Ἡμίμαυροι, ἴσταντο ἐνώπιον τοῦ Ἐμίρου, ὅστις ἦτο κεκλιμένος ἐπὶ σοφᾶ, κατὰ τὸ ἐν ἄκρον τῆς αἰθούσης, ὑψωμένου περὶ τὸν ἓνα πόδα ὑπεράνω τοῦ λοιποῦ μέρους. Οἱ ἐπισκεπτόμενοι ἐθεώρησαν τὰ λουτρά, συγκεῖμενα ἐκ πέντε ἢ ἑξ μικρῶν κεκαλλωπισμένων θαλάμων, ὅπου διὰ σωλήνων εἰσήγετο ψυχρὸν καὶ χλιαρὸν ὕδωρ· ἔπειτα δὲ προέβησαν εἰς τὸ ἵπποτροφεῖον τοῦ Ἐμίρου, περιέχον διακοσίους ἕως τριακοσίους ὠραίους Ἀραβας. Τινὲς ἔκειντο ἐπὶ τοῦ κονιορτοῦ εἰς τὴν εὐρύχωρον αὐλήν, ἄλλοι δ' ἐκρατοῦντο ἀπὸ σιδηροῦς δακτυλίου δεδεμένους εἰς μακρὰ σχοινία, ἄλλοι δὲ πάλιν ἐθεράπευον μαῦροι δούλοι μὲ κοκκινοβαρῆ ἱμάτια. Μουσικῆ, ὠδαί, καὶ αὐτοσχέδια ποιήσεις, ἐτελείωσαν τὴν ἐσπέραν. Αἱ σκηναί, ὅσας ὁ Δελαμαρτίνος περιγράφει, εἶναι εἰς τὸ ἄκρον ζωνηραί, πλήν ἴσως παραπολὺ κεχρωματισμένα. Ἄλλ' ἰατρός τις Ἀγγλος, ὁ Χόγγ, μετὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη ἐπισκεφθεὶς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰκονίζει τὸ παλάτιον τοῦ Ἐμίρου σχεδὸν ἐπίσης ἐμψυχωμένον. Τὸ Χαλέπι εἶχε τότε παραδοθῆναι εἰς τὸν Ἰβραήμ Πασσᾶν, μεθ' οὗ συνεμάγει ὁ Ἐμίρης· εὐρήκε δὲ ὁ εἰρημένος Ἀγγλος τὸ πρόσωπον ἐκτεταμένης τειρᾶς νεωστὶ ἀνεγερθέντων στρατῶνων πλήρες στρατιωτῶν, μὲ στοίβας ὄπλων, στολῶν, καὶ σκευῶν, καὶ τῆδε κάκεισε στρατοπεδευτικὴν πυρκαϊᾶν ἀναπεφλεγμένην. Σμῆνην θεραπόντων, στρατιωτῶν, καὶ χωρικῶν, μετ' ὀγκωδῶν ἐφοδίων, σημαιῶν, καὶ στρατιωτικῆς μουσικῆς, παρίστανον θέαμα τερπνῶς πως συγκεχυμένον. Εἰς αὐλήν τινα ἐνδοτέραν ἦσαν διακόσιοι ὄρεινοὶ ἐν φαιδρᾷ καὶ πεποικιλμένη ἱστολή, μετὰ περιέργων ἐσκαλισμένων ὄπλων, τὰ ὁποία καὶ ἐπυροβόλουν κάποτε πρὸς τιμὴν τῆς ἡμέρας.

Ἀλλὰ καλῆτερον τῆς βαρβαρικῆς ταύτης μεγαλοπρεπείας εἶναι τὸ βιομηχανικὸν πνεῦμα, τὸ χαρακτηρίζον τοὺς Δρούσους. Τὸ βαμβάκιον καὶ τὸ μετὰξιον δίδουσιν εἰς αὐτοὺς ὠφέλιμον ἐνασχόλησιν. Εἰς τὰς κωμοπόλεις καὶ τὰ χωρία σχεδὸν πᾶσα οἰκογένεια ὑφαίνει βαμβακερὸν ὕφασμα πρὸς οἰκιακὴν ἀνάλωσιν, χρησιμεῖον καὶ λευκὸν καὶ βεβαμμένον. Μῆρος τοῦ μετὰξιου ἐξάγεται διὰ τῆς Βηρυττοῦ. Αἱ πεδιάδες παράγουσι σῖτον· καὶ ἄλλα γεννήματα, τὰ δὲ ὑψηλὰ μέρη τοῦ Λιβάνου εἶναι

* Ἀραβοτεύκτοι κίονες λέγονται ὅσοι ἔχουσι ζωγραφίας καὶ ἀρχιτεκτονικὰ ποικίματα κατ' Ἀραβικὸν τρόπον, συνιστάμενα εἰς διαφόρους περιπλοκὰς φύλλων καὶ ἄλλων φανταστῶν σχημάτων.

κατάλληλα πρὸς κτηνοτροφίαν. Ἡ φιλοπονία τοῦ ἀνθρώπου συντείνει πολὺ εἰς τὸ νὰ καθιστάνῃ καρποφόρον τὸ χῶμα. Ὅπουδήποτε ὑπάρχει διάστημα γῆς εἴκοσι τετραγωνικῶν ποδῶν, σπείρεται κέγγρος καὶ ἄλλα εἶδη, καὶ ἐπὶ τῶν κατωφερειῶν, ὅπου εὐκόλως κατασύρουσι τὸ χῶμα αἱ βροχαί, κατασκευάζονται ἀναχώματα πρὸς ἐξομάλυνσιν τοῦ ἐδάφους. Ἐνταῦθα ἀκμάζουσιν ἡ ἀμπελος καὶ ἡ συκάμινος, ἡ συκῆ, καὶ ἄλλα διάφορα καρποφόρα δένδρα, ποτιζόμενα δι' αὐλάκων, αἵτινες ἄγουσι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρέων. Πανταχοῦ τοῦ Διβάνου, ἐν ἐνὶ λόγῳ, βλέπει τις σημεῖα ἐπιμελοῦς καλλιέργειας, καὶ τερπνὰ μαρτύρια λιτῆς εὐζωτίας.

Ἡ πρωτεύουσα τῶν Δρούσων, Δεῖρ-Ἐλ-Καμάρ, εἶναι τοποθετημένη ἐν ὠραία κοιλάδι, κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Διβάνου, ὅπου τὸ ὄρος κλίνει πρὸς τὴν Μεσόγειον ἀριστερᾷ δὲ τῆς παραλίας ὡς ἐννεὰ ὠρῶν δρόμον, νοτιοανατολικῶς τῆς Βηρυτουῦ. Περιέχει 700 ἢ 800 οἴκους, καὶ ὁμοιάζει Ἰταλικὴν κωμόπολιν δευτέρου βαθμοῦ. Αἱ οἰκίαι εἶναι κατεσκευασμέναι ἀπὸ λάσπην, ἐκάστη δὲ οἰκογένεια κατέχει ἐν ἡ τὸ πολὺ δύο δωμάτια. Οἱ κάτοικοι διάγουσι τὸν βίον ἐν ἀνέσει, ἀλλὰ δὲν εἶναι πλούσιοι. Εἰς τινὰ μέρη τῆς χώρας τῶν Δρούσων, αἱ οἰκίαι κτιζοῦνται ὅλως διόλου ἀπὸ ἀκατεργάστους λίθους, χωρὶς οὔτε κομμάτιον ξύλου. Αἱ εἰς Δεῖρ-Ἐλ-Καμάρ ὀλίγον ἀρμόζουσιν εἰς τὴν ψυχρὰν καὶ βροχερὰν ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Ἐνταῦθα ἐμποροῦμεν νὰ προσθέσωμεν τὸν ἐπόμενον πίνακα τῶν κατοίκων τῆς Συρίας, διηρημένων κατὰ θρησκείας:

Μουσουλμάνοι	565,000
Γραικοὶ Ὀρθόδοξοι	240,000
Μαρονῖται	180,000
Γραικοὶ Παπισταὶ	40,000
Δρούσοι	100,000
Ἰουδαῖοι	30,000
Μεταουαλῆδες	25,000
Ἀνσαιρηδες καὶ Ἰσμαηλῆδες	200,000
Ἀρμένιοι καὶ ἄλλαι αἱρέσεις	20,000

1400,000

Οἱ Ἀνσαιρηδες καὶ οἱ Ἰσμαηλῆδες δὲν προσβεύουσιν οὔτε τὸν Μωαμεθανισμόν, οὔτε τὸν Χριστιανισμόν κατοικοῦσι δὲ τὴν πρὸς βορρᾶν τῆς Τριπόλεως μεγάλην καὶ καρποφόρον χώραν, ἐκτεινόμενοι ἐπὶ ὄρεων τε καὶ πεδιάδων. Οἱ Ἰσμαηλῆδες εἶναι ὀλίγοι τὸν ἀριθμόν, κατοικοῦντες ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀνσαιρηδων, νομίζονται δὲ λείψαγα τῶν Ἀσασσίνων, περὶ ὧν ἴδε Ἀποθ. Τόμ. δ'. Σελ. 29—31, 37—38.

Οἱ Μεταουαλῆδες εἶναι Σίται, ἢ ὄπαδοὶ τοῦ Ἀλῆ-

τούτων ἢ αἱρέσεις εἶναι ἀσήμαντος εἰς τὴν Συρίαν, παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἄλλην Μουσουλμανικὴν αἱρέσιν, τοῦ Σουννίτας ἢ ὄπαδους τοῦ Ὀμάρ. (Ἴδε Σημείωσιν εἰς Σελ. 44 τοῦ παρόντος Ἀριθμοῦ.)

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

[Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε σελ. 17—20.]

Ἡ ἈΚΡΟΠΟΛΙΣ, ἦτοι τὸ ἀρχαῖον Κεκρόπιον φρούριον, εἶναι βράχος ἀποτόμως ἀνυψούμενος ἐκ τῆς πεδιάδος, φύσει κρημνώδεις ἔχων τὰς πλευράς, ἐκτὸς κατὰ τὴν πρὸς δυσμὰς ἄκραν τὸ μέγιστον μῆκος αὐτοῦ εἶναι περίπου 1200, τὸ δὲ μέγιστον πλάτος περίπου 550 ποδῶν. Πρὶν δὲ συντόμως περιγράψωμεν τὰς οἰκοδομὰς, τὰς ἐπὶ τοῦ ἰσοπέδου τῆς Ἀκροπόλεως, πρέπει νὰ σημειώσωμεν τὰς ἀμέσως περὶ τὴν βάσιν αὐτῆς τοποθετημένας.

Κατὰ τὴν βάσιν, πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν, νοτιῶς ἐκ τῆς νομιζομένης τοποθεσίας τοῦ Πρυτανείου, πιθανὸν ὅτι ἐξετείνετο ἡ ὁδὸς ἢ παρὰ τοῦ Πausανίου καλουμένη Τρίποδες (Α. 20). Ἡ ὁδὸς ἢ συνοικία αὕτη ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τινων ναῶν ἢ οἰκοδομῶν, ἐφ' ὧν ἴσταντο τρίποδες, πρὸς ἀνάμνησιν τῶν νικῶν ὅσας εἶχον κερδήσειν οἱ χορηγοὶ ἐν τῷ γειτονικῷ θεάτρῳ. Τὸ μέγα Διονυσιακὸν θέατρον, ὁ τόπος τῶν δραματικῶν παραστάσεων, ἔκειτο ἐπὶ τῆς μεσημβρινοανατολικῆς πλευρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως· τὸ ἐνδότερον κύρτωμα ἦτο λελατομημένον ἐν τῇ πέτρᾳ, τὸ δὲ μέρος τὸ εἰς τὴν πεδιάδα ἐξέχον ἦτο κτιστόν. «Ἐν δὲ τῇ κορυφῇ τοῦ θεάτρου,» λέγει ὁ Πausανίας, «σπήλαιόν ἐστιν ἐν ταῖς πέτραις ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν.» (Πaus. Α. 21.) Τὸ σπήλαιον τοῦτο ὁ Θρασυλλος, νικηφόρος τις χορηγὸς, μετέτρεψεν εἰς ναῖσκον (π. Χρ. 320.) Γενναῖόν τι καθήμενον σχῆμα, κολοσσαίου μεγέθους, τὴν σήμερον κοινῶς καλούμενον τὸ ἄγαλμα τοῦ Διονύσου, τεθειμένον δὲ ποτε ἐπὶ τῆς στεφάνης τοῦ ναΐσκου, εὑρίσκεται νῦν εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον. Χαλκοῦν τι νόμισμα, ὡσαύτως ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσεῖῳ, παριστάνει τὸ ἐνδότερον τοῦ θεάτρου, εἰκονίζον διακεκριμένως τὰς ἐδρας τῶν θεατῶν, ὅμοῦ καὶ τὰ σπήλαια (διότι ὑπάρχουσι διάφορα) τὰ ὑπὸ τὸ νότιον τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως· ὑπεράνω δὲ τούτων δεικνύει ἀνυψούμενον τὸν Παρθενῶνα, καὶ ἄλλας οἰκοδομὰς ἰσταμένας ἐπὶ τοῦ ἰσοπέδου τοῦ βράχου.

Αἱ διαστάσεις τοῦ θεάτρου τούτου εἶναι μὲν ἀδύνατον νὰ ἐξᾶκριβωθῶσι τὴν σήμερον ἀλλ' ἀσφαλῶς ἐμποροῦμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἦτον εὐρυχωρότατον. Ὁ Δικαίαιχος ἀναφέρει μετὰ θαυμασμοῦ τὴν καλλονὴν του.